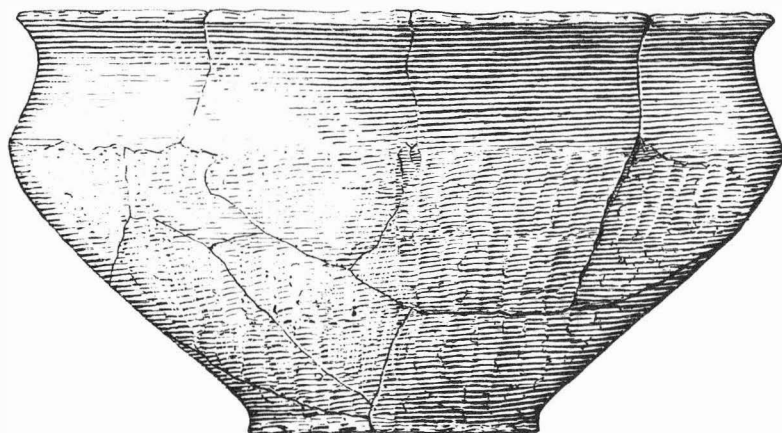

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

den, zu dem zylindrischen Turm fortsetzte, welcher nördlich der Kapelle steht. Der zylindrische Turm, dessen oberer Teil in der Barockzeit zur Kapelle der Hl. Barbara umwandelt wurde, bildete einst zweifellos einen Bestandteil der Befestigung, welche den Raum am Nordrand der Burganhöhe schützte, in dem es möglich ist das eigentliche landesfürstliche Areal zu erblicken, das von der Umgebung durch den Wall mit Türmchen getrennt war. Östlich von hier, im östlichen Teil der Sporenlage befand sich das kirchliche Areal mit der Bischofskirche, die im Jahre 1131 eingeweiht wurde und auf deren Nordseite der Bischofspalast stand, zu dem man nachträglich ein Stockhaus, den sog. Ostflügel und den Kreuzgang angebaut hat. Die beiden letzten Objekte dienten dem Domkapitel, das bei der neuen Bischofskirche vom Olomoucer Bischof Jindřich Zdík im Jahre 1141 errichtet wurde. Ausser der Frage der turmartigen Befestigung brachte die Grabung neue Erkenntnisse, einerseits die Bauart der Kapelle der Hl. Anna, andererseits den frühgotischen Umbau oder Herrichtung der Kathedrale des Hl. Wenzel betreffend.

ZPRÁVA O VÝZKUMU HRADU ROKŠTEJNA, K. Ú. BRTNICE V ROCE 1987 /okr.

Jihlava/

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Sedmá sezóna záchranného archeologického výzkumu hradu Rokštejna byla zahájena 29.VI. 1987 a trvala do 13. IX. 1987. Drobné dokumentační a dokončovací práce byly ještě realizovány ve dnech 19. - 27.IX., 3. - 4.X., 10. - 11.X., 15.X. a 3.XI.1987. Během července a srpna se výzkumu zúčastnilo 5 - 15 brigádníků. Etapa 1987 se v návaznosti na předchozí sezónu 1986 soustředila na pokračování výzkumu v rozpracovaných plochách zasypaného příkopu původního hradu 13. století /obj. 84/ ve střední části nádvoří dolního hradu, dále na prostor kolem věže dolního hradu a přilehlé plochy. Dokončeno bylo sejmutí profilů na nádvoří horního hradu a prozkoumání ploch při jižní stěně horního paláce. Pokračoval výzkum prostory C paláce horního hradu, který byl v podstatě dokončen.

Na rozpracovaných plochách střední části nádvoří dolního hradu se výzkum soustředil na dokončení vybraní zásypaných vrstev příkopu obj. 84 ve čtv. 7/8, 8/10 a 9/11. Mezi nejzávažnější zjištění zde náleželo odkrytí vrstvy pod obj. 100 /čtv. 8/9; 8/10/, datované velmi dobře ostruhou s kolečkem do 14. století, a vybraní přilehlého obj. 143. Také ve čtv. 9/11 byla zachycena kúlová jáma obložená vyzděnými kameny /obj. 155/, patrně součást konstrukce mostu do horního hradu v jeho prvé fázi. Vrstva kolem této kúlové jámy je datována ostruhou s bodcem ještě do průběhu pokročilého 13. století. Nejzávažnější poznatky v této části nádvoří dolního hradu přinesl výzkum ve čtv. 7/8, kde byly zjištěny pozůstatky chlebové pece dislokované v jihozápadním rohu srubové budovy kuchyně dolního hradu. Pec byla postavena na zasypaném příkopu kolem jádra hradu 2. poloviny 13. až 1. poloviny 14. století /obj. 84/ a pod ní se nacházela rozsáhlá a místy velmi mocná vrstva ztvrdlého vápna, pocházející patrně ze skládky časově synchronizované s druhou stavební fází z doby markraběte Jana Jinřicha /po roce 1360/.

Nejrozsáhlejší odkryv proběhl západně od věže dolního hradu, kde výzkum pokračoval ve čtv. 11/10, 11/11, 12/10 a 12/11 v preparaci rozsáhlých vyrovnávkových a navázkových vrstev s velmi bohatým obsahem keramiky, zvířecích kostí a železných předmětů. Mimo jiné toto souvrství obsahovalo i architektonický kamenný článek. Složitá stratigrafická situace byla zachycena zejména ve čtv. 12/10 a 12/11. Pravděpodobně souvisí s několika etapami výstavby v prostoru komory G a dolní věže, která bude podrobně sledována v další výzkumné sezóně.

Značná pozornost byla ve výzkumné sezóně 1987 věnována dokončení výzkumných prací v prostoru nádvoří horního hradu, kde byly zlikvidovány a zdokumentovány profily mezi čtv. 3/9 a 3/10 a 3/10 a 3/11. Dokončeny byly dosavadní neprozkoumané plochy na nádvoří ve čtv. 3/13, 4/13, 5/13 a 6/13 podél jižní stěny dolního paláce a některé drobné dokončovací práce ve čtv. 6/13, 6/12 a 6/11, zaměřené na sledování průběhu starší hradební zdi v této části hradu. Důležité poznatky přinesl odkryv obj. 128 a 147 ve čtv. 4/13 a 5/13, které lze interpretovat jako zakotvení nástupní rampy do zvýšeného přízemí paláce horního hradu. Sledován a studován byl též vzájemný vztah západního průběhu starší hradební zdi a na ní vystavěné ohradní zdi horního hradu i vztah starší hradební zdi k jihozápadnímu nároží horního paláce, kde byla přeměta ve čtv. 3/13 jeho základovým zdívkem. Dokončeno bylo i vybraní jímky /obj. 106/ na nádvoří horního hradu ve čtv. 5/12 a 5/13.

Závažné výsledky přineslo i pokračování výzkumu v prostře C horního paláce. Ve čtv. 6/13, 6/14 a 7/14 byly sníženy jednotlivé vrstvy zásypu tohoto prostoru horního paláce. Situace je zde velmi složitá a odkryv naznačil, že část podlaží horního paláce byla při jeho zániku vytržena východní stěnou paláce, jež se zřítila do severovýchodního prostoru nádvoří dolního hradu. Tyto předpoklady budou sledovány a ověřeny až při plánovaném výzkumu severovýchodní části nádvoří dolního hradu a zbytku horního paláce. Sezóna 1987 přispěla k upřesnění některých poznatků o stavebním vývoji Rokštejna a jeho jednotlivých fázích a přinesla množství dalších dokladů hmotné kultury 13. až 1. poloviny 15. století.

Bericht über die Grabung der Burg Rokštejn, Kat. Geb. Brtnice im Jahre 1987 /Bez. Jihlava/. Die Grabungssaison 1987 konzentrierte sich auf die Fortsetzung der Grabung auf den vorgearbeiteten Flächen des verschütteten Grabens der ursprünglichen Burg des 13. Jahrhunderts im mittleren Teil des Vorhofes der unteren Burg, ferner im Raume um den Turm der unteren Burg und die anschliessenden Flächen. Beendet hat man die Abnahme der Profile auf dem Hof der unteren Burg und die Grabung bei der Südwand des oberen Palastes. Die Grabung im Raum C des Palastes der oberen Burg setzte fort und wurde im Grunde beendet. Die Grabungsarbeiten im Jahre 1987 präzisieren ferner einige Teilerkenntnisse über die erste und zweite Bauphase /2. Hälfte des 13. und 1. Hälfte des 14. Jahrhunderts; Umbau von Markgraf Jan Jindřich nach dem Jahre 1360/ und brachten weitere wertvolle Belege der materiellen Kultur des 13. bis 1. Hälfte des 15. Jahrhunderts.

ARCHAOLOGISCHE BEFUNDE AUS DER STAATLICHEN BURG BÍTOV /Bez. Znojmo/

Lubomír K u n d e r a, Zdeněk M ě ř í n s k ý, AÚ ČSAV Brno

Im Zusammenhang mit der Errichtung neuer Ingenieursnetze im Rahmen der umfangreichen Rekonstruktion der Burg Bítov wurde im Jahre 1987 von Mitgliedern des AÚ ČSAV in Brno eine archäologische Beaufsichtigung und kleine Rettungsaktionen im Raume des Burgvorhofes von Bítov durchgeführt. In nächster Nähe des Gratturmes auf der Südostseite hat man eine mächtige Schichtenfolge in einer Stärke von 2,5 m festgestellt, deren untere Schichten man, nach dem keramischen Material, in das 11. - 12. Jahrhundert datieren kann. Von den übrigen verfolgten Aushuben stammt Material, das in das 13. - 18. Jahrhundert datierbar ist.

Am 11. Mai 1987 wurde im ehemaligen Garten nördlich von dem Gratturm eine geophysische Messung durchgeführt, welche einige Anomalien erfasste, die im weiteren Verlauf der Bauarbeiten nach und nach beglaubigt werden.

VIERTE SAISON DER VORSPRUNGSGRABUNG DER MITTELALTERLICHEN BURG IN LELEKOVICE /Bez. Brno - venkov/

Josef U n g e r, AÚ ČSAV Brno

Die Grabung in dieser Saison konzentrierte sich auf die Beendigung der Abdeckung von einigen Quadraten im Vorhof, in denen vor allem Pfostengruben entdeckt worden waren. Die Hauptaufmerksamkeit widmeten wir allerdings der Untersuchung des Kellers /Raum E/, wo unter einer mehrmetrigen Schuttschicht eine Kulturschicht aus der Zeit vor der Burgwüstung festgestellt wurde. Besonders wichtig ist der Fund einer zerschlagenen Steinkugel im Durchmesser von 35 cm, die die Eroberung der Burg im 15. Jahrhundert belegt. Ausser einer Menge von Belegen der materiellen Kultur, besonders aus dem 14. Jahrhundert, hat man auch weitere jungburgwallzeitliche Keramikbruchstücke gewonnen.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné